

Sygn. akt I C 97/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Krystyna Mieszkowska

Protokolant: Ewa Lenartowicz

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 roku w Częstochowie

na rozprawia

sprawy z powództwa

M. Ł.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w C., Dyrektorowi Zakładu Karnego w K.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda M. Ł. kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez zastępcę procesowego pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 97/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 20 lutego 2015 roku powód M. Ł. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w C., Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w K. kwoty 150.000 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że w Areszcie Śledczym w C. panują złe warunki mieszkalne, cele nie są remontowane, panuje wilgoć i nieprzyjemny zapach. Ponadto w lipcu 2012 roku został pogryziony przez pluskwy. W 2014 roku przebywając ponownie w tej samej jednostce penitencjarnej przez okres 9 miesięcy był często przenoszony do różnych cel, co było dla niego uciążliwe. Niektóre cele pozbawione były wentylacji, brak było ścian trwale oddzielających kąpiki sanitarne. Występowały kilkugodzinne przerwy w dostawach prądu, nie było świetlicy gdzie można oglądać telewizję, czy grać w gry. Pobyt w Zakładzie Karnym w K. trwał od grudnia 2012 roku do kwietnia 2013 roku. W tej jednostce do cel 3-osobowych kwaterowane były 4 osoby. Spacerowały krótkie i brało w nich udział 20 skazanych jednocześnie, przez co było mało miejsca na placu.

W odpowiedzi na pozew ozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, a w zakresie kosztów zastępstwa procesowego zasądzenie ich według norm przepisanych na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

W odpowiedzi na pozew podniesiony został zarzut przedawnienia z uwagi na upływ 3-letniego okresu od zaistnienia powołanych w pozwie zdarzeń. W dalszej kolejności pozwany wskazał na brak spełnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Na powodzie spoczywał ciężar dowodu, jednakże nie wykazał

on żadnej z głównych okoliczności powoływanych w pozwie oraz aby na skutek działania reprezentantów Skarbu Państwa poniósł jakąkolwiek krzywdę, czy też szkodę majątkową lub na osobie. W stanie faktycznym niniejszej sprawy nie doszło do naruszenia, czy zagrożenia jakiegokolwiek dobra osobistego powoda. Nie wystąpiła również przesłanka bezprawności działania pozwanego. Pozwany wskazał, że cele w jednostkach penitencjarnych są sukcesywnie remontowane, a wszelkie zagrożenia bezzwłocznie usuwane. Stopień wilgotności w celach zależy w dużej mierze od samych osadzonych, którzy powinni cele wietrzyć w zależności od potrzeb. W przypadku wystąpienia niepożądanych owadów dokonywane są czynności dezynsekcyjne. Powód nigdy nie zgłaszał administracji jednostki jakichkolwiek zastrzeżeń. Przemieszczenia osadzonych w ramach dysponowania celami są konieczne a ponadto stanowią urozmaicenie dla samych osadzonych. Problem przeludnienia nie występuje w jednostkach penitencjarnych od grudnia 2009 roku. Pozwany nie miał również obowiązku zapewnienia murowanych kąpek sanitarnych. Ponadto dochodzona kwota zadośćuczynienia nie została w żaden sposób uzasadniona i pozostaje w oderwaniu od rozmiaru ewentualnej krzywdy.

W kolejnym piśmie pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie oraz podkreślił, że warunki odbywania kary przez powoda oraz warunki techniczne w jednostkach penitencjarnych były zgodne z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego oraz właściwych aktów wykonawczych, a pozew stanowi jedynie odzwierciedlenie ogólnego niezadowolenia powoda z warunków odbywania kary pozbawienia wolności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód w ramach odbywania kary pozbawienia wolności przebywał w Areszcie Śledczym w C. od 28 lipca 2012 roku do 3 sierpnia 2012 roku w celi numer 59, a od 3 sierpnia 2012 roku do 9 sierpnia 2012 roku w celi numer 58 na oddziale III. Od 28 grudnia 2012 roku do 26 kwietnia 2013 roku powód przebywał w Zakładzie Karnym w K. w celi 401 na oddziale IV. Następnie powód ponownie został osadzony w Areszcie Śledczym w C., gdzie przebywał od 28 marca 2014 roku do 2 kwietnia 2014 roku w celi numer 68, od 2 kwietnia do 23 kwietnia 2014 roku w celi numer 61, od 23 kwietnia 2014 roku do 28 kwietnia 2014 roku w celi numer 19, od 28 kwietnia 2014 roku do 16 maja 2014 roku w celi numer 5, od 16 maja 2014 roku do 30 lipca 2014 roku w celi numer 20, od 30 lipca 2014 roku do 11 sierpnia 2014 roku w celi numer 47, od 11 sierpnia 2014 roku do 29 sierpnia 2014 roku w celi numer 64, od 29 sierpnia 2014 roku do 28 października 2014 roku w celi numer 10, od 28 października 2014 roku do 28 listopada 2014 roku w celi numer 9, od 28 listopada 2014 roku do 30 grudnia 2014 roku w celi numer 67.

/dowód: wydruk z przeglądarki historii rozmieszczenia – k. 38; informacja o pobytach i orzeczeniach – k. 53-56/

W czasie pobytu w celi 59 w Areszcie Śledczym w C., na przełomie lipca i sierpnia 2012 roku powód został w nocy pogryziony przez pluskwy. Dolegliwości zgłaszał dwukrotnie lekarzowi. Pierwsza wizyta u lekarza miała miejsce w dniu 6 sierpnia 2012 roku, a kolejna w dniu 8 sierpnia 2012 roku. U osadzonego stwierdzono swędzące zmiany na skórze. Zmiany te umiejscowione były na kończynach oraz częściowo na plecach. Po pogryzieniu przez pluskwy w celi, w której przebywał powód została przeprowadzona dezynsekcja. Gdy problem się powtórzył powód został przeniesiony do innej celi, gdzie insekty już nie występowały. Po przewiezieniu do Zakładu Karnego w J. w dniu 9 sierpnia 2012 roku powód zgłosił się do lekarza i otrzymał maść, po której zastosowaniu zmiany ustąpiły w ciągu 2 tygodni. Powód odczuwał dolegliwości w postaci swędzenia.

/dowód: książka zdrowia powoda – k. 3, 70-83; notatka służbowa z dnia 22 maja 2015 roku – k. 86; przesłuchanie powoda – nagranie, adnotacje – k. 111-113; zeznania świadka A. L. – nagranie, adnotacje – k. 143-144; zeznania świadka B. Ł. – nagranie, adnotacje – k. 144-145/

W Areszcie Śledczym w C. jest około 52 cel mieszkalnych, są one systematycznie remontowane, w miarę dostępnych środków. Wysokość cel wynosi około 3,5 metra. Część cel wyposażona jest w kąpiki sanitarne stanowiące osobne pomieszczenia, w pozostałych celach znajduje się co najmniej kotara oddzielająca tę część od reszty celi. Osadzeni są zobowiązani dbać o stan higieniczny pomieszczeń. Stanem higienicznym w zakresie deratyzacji i dezynsekcji zajmuje się wyspecjalizowane przedsiębiorstwo. Osadzeni są zobowiązani zgłaszać wszelkie usterki oraz obecność insektów. Powód został o tym poinformowany przez administrację jednostki penitencjarnej. W przypadku takiego zgłoszenia

niezwłocznie podejmowane są czynności zaradcze. Powód w czasie swojego pobytu nie zgłaszał żadnych uwag w zakresie warunków panujących w pomieszczeniach, w których przebywał. Korzystał co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. W każdej z cel powód miał zapewnione łóżko, szafkę, taboret, miejsce przy stole, sprzęt stołowy, pościel i materac. W celach znajdował się również sprzęt niezbędny do utrzymania porządku i środki czystości. Raz w miesiącu powód otrzymywał środki higieny osobistej. Areszt Śledczy w C. był wizytowany przez sędziego penitencjarnego. Ocena końcowa była pozytywna. Powód raz złożył skargę na ukaranie go karą dyscyplinarną. Decyzja Dyrektora AŚ w C. została utrzymana w mocy.

W Zakładzie Karnym w K. powód przebywał w celi 401 wraz z trzema osadzonymi. W celi były 4 łóżka. Przy stoliku były 2 miejsca siedzące. Powierzchnia celi wynosiła 14 m².

/dowód: notatka z 30 kwietnia 2015 roku – k. 39; akta osobowe powoda, część B – k. 87-97; sprawozdanie z wizytacji AŚ w C. z dnia 31 marca 2014 roku – k. 41-48; skarga powoda i postanowienie SO w Częstochowie w sprawie III K. (...) – k. 49-51; zeznania świadka J. O. (1) – nagranie, adnotacje – k. 141-143; częściowo przesłuchanie powoda – nagranie, adnotacje – k. 111-113/

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów, zeznań świadków oraz częściowo przesłuchania powoda. Wniosek powoda o przesłuchanie świadka J. O. (2) podlegał oddaleniu, gdyż powód nie wskazał adresu zamieszkania świadka, przez co jego wezwanie okazało się niemożliwe.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Na wstępie rozważań należy podkreślić, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Powód wywodzi, że został pogryziony przez pluskwy w lipcu 2012 roku. Zarzut dotyczący złych warunków, jakie w jego ocenie panowały w Areszcie Śledczym w C., odnosi także do powyższego okresu pobytu w placówce penitencjarnej oraz późniejszego osadzenia w okresie od 28 marca 2014 roku do 30 grudnia 2014 roku. Z kolei problem przeludnienia, zgodnie z twierdzeniami pozwu, miał istnieć w Zakładzie Karnym w K., gdzie powód przebywał od 28 grudnia 2012 roku do 26 kwietnia 2013 roku. Pozew został natomiast wniesiony 20 lutego 2015 roku. Żadne ze wskazanych przez powoda okoliczności faktycznych nie miały miejsca w okresie wcześniejszym niż 3 lata przed wytoczeniem powództwa. Zatem zarzut przedawnienia roszczenia w świetle art. 442¹ § 1 k.c. był chybiony.

Z twierdzeń pozwu wynika, że powód domaga się zasądzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności poprzez umieszczenia go w przeludnionej celi oraz nie zapewnienia odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności. Podstawę prawną zgłoszonych przez powoda w tym zakresie żądań stanowią przepisy art. 23 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Ponadto na dochodzoną kwotę składa się również zadośćuczynienie za pogryzienie przez insekty. W tej części roszczenie podlega ocenie z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Art. 24 k.c. określa z kolei środki ochrony dóbr osobistych, wskazując że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonania naruszenia może on m.in. na zasadach przewidzianych w kodeksie żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W zakresie żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych cytowany art. 24 k.c. odsyła więc do przepisów o czynach niedozwolonych, w szczególności do art. 448 k.c., w myśl którego w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, m.in. odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Dodać należy, że podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi przepis art. 417 k.c.,

zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 448 k.c. za krzywdę wyrządzoną tym naruszeniem nie zależy od winy (por. uchwała SN (7) z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012/2/15).

Zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przerzucenie ciężaru dowodu na pozwanego w procesie o ochronę dóbr osobistych, przewidziane w art. 24 k.c. dotyczy tylko bezprawności działania zagrażającego dobrom osobistym lub powodującego ich naruszenie. Wobec tego ciężar wykazania powstania szkody lub krzywdy oraz jej związku przyczynowo – skutkowego z działaniem pozwanego spoczywa na powodzie. Pozwany Skarb Państwa musi natomiast wykazać, że jego działania były zgodne z prawem.

Powód uzasadniając swoje roszczenia powołuje się na złe warunki panujące w celach, w trakcie jego osadzenia. Podkreślenia jednak wymaga, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności, związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegających np. na niższej od oczekiwanej jakości warunków sanitarnych albo okresowym przebywaniu w celi z większą niż określona standardami liczbą osadzonych; nie powinno się oczekiwać warunków podobnych do domowych, które dla wielu ludzi bywają bardzo trudne, a nie wynikają z odbywania żadnej kary. Powyższy pogląd znajduje oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2010 roku, IV CSK 449/10, LEX nr 1615539; wyrok SN z dnia 10 maja 2012 roku, IV CSK 473/11, OSNC 2012/12/146). O ewentualnym naruszeniu godności osadzonego można by mówić tylko w sytuacji, gdyby warunki w celach mieszkalnych w jakich powód okresowo przebywał, urągały podstawowym warunkom bytowym, a więc brakowałoby właściwie wykonanych urządzeń sanitarnych, cela nie byłaby dobrze wentylowana, nie zapewniono by wszystkim osadzonym indywidualnego miejsca do spania, osadzeni nie mogliby korzystać z różnych form zaangażowania oświatowo – kulturalnego, czy też z zajęć sportowych.

Powód nie wykazał, aby jednostkach penitencjarnych, w których przebywał panowały warunki naruszające jego dobra osobiste. W tym zakresie Sąd uznał za niewiarygodne jego zeznania, jako niezajdujące oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. Warunki odbywania kary pozbawienia wolności regulują przepisy kodeksu karnego wykonawczego, a ponadto rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 186, poz. 1820) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493).

W § 28 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności wskazano, że cela mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 Kodeksu. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że każda z cel posiadała niezbędne wyposażenie w postaci łóżka i koniecznych mebli. Były również dostępne środki czystości. Cytowany przepis ten nie nakłada na administrację zakładu karnego obowiązku zapewnienia oddzielnych toalet lub murowanych kąciołów sanitarnych. Jedyną wytyczną, jaką zawiera jest usytuowanie sanitariatów w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie. W ocenie Sądu oddzielenie kącioła sanitarnego kotarą spełnia ten wymóg. Ponadto należy zauważyć, że coraz więcej cel zostaje wyposażonych w murowane kącioły sanitarne, co jedynie poprawia warunki w celi powyżej minimalnego poziomu wymaganego przez przepisy. Nie oznacza to jednak, że inne, nietrwale sposoby wydzielenia tej części celi naruszają godność osadzonych. W pełni zapewniają one minimalny standard wymagany dla cel i zapewniają adekwatny do warunków osadzenia poziom intymności.

Powód nie przedstawił również żadnych dowodów na okoliczność wilgoci w celach i niewłaściwych warunków wentylacyjnych. Przebywając w Areszcie Śledczym w C. oraz Zakładzie Karnym w K. powód nie zgłaszał

wychowawcom czy administracji jednostki żadnych zastrzeżeń w zakresie panujących warunków bytowych. Powód został wyczerpująco poinformowany o obowiązujących procedurach i konieczności zgłaszania wszelkich usterek i uchybień. M. Ł. przyswoił sobie te zasady. Warto wskazać, że gdy czuł się niesprawiedliwie ukarany karą dyscyplinarną złożył skargę do sądu penitencjarnego. Podczas pobytu w jednostkach penitencjarnych pozwany powód nie składał skarg do wychowawcy grupy, oddziałowego i sędziego penitencjarnego, mimo takiej możliwości. Również przesłuchane w charakterze świadków B. Ł. i A. L. zeznały, że powodowi raczej nie odpowiadały ogólne warunki pozbawienia wolności i przebywanie w warunkach izolacji. Uciążliwości związane z pozbawieniem wolności stanowią naturalną konsekwencję wymierzenia kary za popełniony czyn, a w związku z tym nie mogą być traktowane jako bezprawne.

Subiektywne odczucia powoda, w zakresie zbyt krótkiego czasu trwania spacerów, zbyt dużej liczby osadzonych, którzy brali w nich udział, czy też niedostatków w zajęciach kulturalno-oświatowych nie świadczą jeszcze o tym, że w tym zakresie wystąpiły jakieś naruszenia. Spacerów niewątpliwie odbywały się, co potwierdził sam powód. Z kolei zajęcia kulturalno-oświatowe są organizowane w miarę posiadanych możliwości przez daną jednostkę. Brak możliwości oglądania telewizji, czy korzystania z gier w żaden sposób nie narusza dóbr osobistych osadzonego. Z kolei wyłączenia prądu miały miejsce przede wszystkim w porze nocnej oraz w ustalonych porach dnia. Nie sposób odmówić administracji jednostki penitencjarnej prawa do racjonalizowania wydatków na energię elektryczną poprzez ograniczenie czasu korzystania z niej. Powód nie wykazał natomiast, aby w tych okresach miał pilną potrzebę skorzystania z prądu, a w skutek braku takiej możliwości doszło do naruszenia jego dobra osobistego.

Należy wskazać, że § 12 ust. 1 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności stanowi, że w razie potrzeby skazany może być przeniesiony w każdym czasie z celi mieszkalnej, którą zajmuje, do innej takiej celi. Przenoszenie skazanego do różnych cel w ramach Aresztu Śledczego w C. nie miało więc charakteru bezprawnego. Powód wskazał jedynie, że było to dla niego uciążliwe, co jednak nie jest równoznaczne z naruszeniem jego dóbr osobistych.

Pozwany przedstawił szereg dowodów na okoliczność wykazania braku nieprawidłowości w zakresie warunków odbywania kary przez powoda oraz braku bezprawności w działaniach funkcjonariuszy jednostek penitencjarnych. Poza dowodem z przesłuchania świadka J. O. (1), były to dowody z dokumentów, które również stanowiły podstawę poczynionych ustaleń faktycznych. Sąd uznał te dowody za w pełni wiarygodne. Warto wskazać, że Areszt Śledczy w C. podlega regularnym wizytacją przez sędziego penitencjarnego. Z przedłożonego do akt sprawozdania wynika, że w toku wizytacji nie stwierdzono żadnych istotnych nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania tej jednostki.

Odnosząc się do kwestii przeludnienia w celach należy wskazać na prezentowany w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3m², może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych (uchwała SN (7) z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012/2/15). Akceptując powyższe stanowisko należy podkreślić, że zasadność roszczenia tego rodzaju winna być w każdym przypadku oceniona indywidualnie. Niedochowanie norm kwaterunkowych może, ale nie musi stanowić o naruszeniu dóbr osobistych osadzonego. Na powódzie zgodnie z wymogiem przepisu art. 6 k.c. spoczywał obowiązek wykazania, że dyskomfort i przykre doznania jakie był zmuszony odczuwać w czasie pobytu w jednostkach penitencjarnych pozwany były na tyle drastyczne i dokuczliwe, że poniżały jego godność i uwłaczały jego czci.

Stosownie do art. 110 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego skazanego osadza się w celi mieszkalnej wieloosobowej lub jednoosobowej. Zgodnie z § 2 przepisu powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². W § 2a i 2b ustawodawca wskazał na okoliczności, które pozwalają Dyrektorowi na umieszczenie skazanego w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na jednego skazanego jest mniejsza niż 3m², nie mniej niż 2m².

Powód wskazał w pozwie, że problem przeludnienia dotyczył Zakładu Karnego w K.. Jak ustalono powód przebywał tam w celi numer 401 wraz z trzema osadzonymi. Pozwany wskazał, że powierzchnia tej celi wynosi 14 m². Powód

nie zaprzeczył tej okoliczności. Na każdego z osadzonych przypadła więc powierzchnia 3,5 m², co spełnia wymóg określony w art. 110 § 1 k.k.w. Powód nie wykazał, aby w trakcie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności, w celach w których przebywał występowało przeludnienie. Ponadto wymaga podkreślenia, że przesłanką przyznania zadośćuczynienia jest - zgodnie z art. 448 k.c. - doznanie przez osadzonego krzywdy. Przy ocenie tej przesłanki, poza czynnikami obiektywnymi, należy również uwzględniać subiektywne odczucia poszkodowanego. Nie sposób bowiem uznać, że doszło do spełnienia powyższej przesłanki w sytuacji, gdy podmiot dochodzący roszczeń nie odczuwał żadnych szczególnych dolegliwości związanych z okolicznościami, z których wywodzi odpowiedzialność pozwanego. W niniejszej sprawie powód w toku przesłuchania sam przyznał, że w celi numer 401 miał zapewnione łóżko oraz niezbędne wyposażenie. Nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń administracji zakładu. Stwierdził, że o przeludnieniu w Zakładzie Karnym w K. dowiedział się przebywając w Zakładzie Karnym w W.. Dopiero podczas pobytu w tej ostatniej jednostce, a więc niemal dwa lata po opuszczeniu Zakładu Karnego w K. powód wystąpił z powództwem przeciwko Skarbowi Państwa. Niezależnie więc od tego, że powód nie wykazał, aby odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach przeludnienia, to nie sposób uznać, aby w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym odczuwał realne dolegliwości związane ze zbyt małą przestrzenią w celi.

Podstawą prawną zgłoszonego w rozpoznawanej sprawie roszczenia w zakresie pogryzienia przez insekty jest przepis art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Sąd ustalił, że w czasie pobytu w Areszcie Śledczym w C. na przełomie lipca i sierpnia 2012 roku powód został pogryziony przez insekty. Wynika to wprost z twierdzeń powoda, ale również z dokumentacji medycznej, w której wskazano, że u powoda wystąpiły swędzące zmiany na skórze. Również przesłuchany w charakterze świadka J. O. (1) przyznał, że okresowo występują problemy z insektami, wówczas jednostka korzysta z usług wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa świadczącego usługi w zakresie dezynsekcji i deratyzacji.

Art. 102 pkt 1 k.k.w. nakazuje funkcjonariuszom jednostki penitencjarnej dbałość o warunki sanitarne i higieniczne. Rozważenia więc wymaga, czy został naruszony ten przepis. Nie sposób wymagać od pozwanego, aby bezwzględnie zapobiegał pojawieniu się insektów. Byłoby to oczekiwanie niemożliwe do zrealizowania, gdyż pluskwy pojawiają się również poza zakładami karnymi w różnych lokalach mieszkalnych i miejscach pobytu ludzi. Często bez winy właścicieli tych lokali. Od funkcjonariuszy jednostki penitencjarnej należy natomiast wymagać bezzwłocznej i stanowczej reakcji w sytuacji, gdy dotrą do nich sygnały o pojawieniu się owadów. Obowiązkom tym w niniejszej sprawie sprostano. Powód po pogryzieniu przez pluskwy miał możliwość skorzystania z pomocy lekarza i została mu udzielona pomoc. Jak przyznał powód, bezpośrednio po zgłoszeniu osadzeni zostali wyprowadzeni z celi na dwie godziny i została tam przeprowadzona dezynsekcja. Gdy sytuacja się powtórzyła, powód został przeniesiony do innej celi, gdzie insektów już nie było. Działania te były prawidłowe i adekwatne do występujących okoliczności. Ponadto jedyne dolegliwości jakie pozwany odczuwał to swędzenie. Natomiast po zastosowaniu maści po upływie dwóch tygodni zmiany skórne ustąpiły.

W orzecznictwie wskazuje się, że pogryzienie przez insekty w jednostce penitencjarnej może być podstawą zasądzenia zadośćuczynienia. Taki pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 6 grudnia 2012 roku, sygn. akt I ACa 797/12. Jednakże w tamtym stanie faktycznym osadzony był wielokrotnie pokąsany przez insekty, przeprowadzane zabiegi dezynsekcyjne były sporadyczne i nieskuteczne. Stan ten trwał przez kilka miesięcy podczas pobytu osadzonego w różnych celach. W efekcie pojawił się u niego odczyn zapalny skóry, zmiany ropiejące, które wymagały zastosowania antybiotyku a w końcu również hospitalizacji.

Stan faktyczny niniejszej sprawy jest odmienny. Pogryzienie przez insekty miało charakter incydentalny, zmiany skórne nie wymagały zaawansowanego leczenia i po zastosowaniu maści w krótkim czasie ustąpiły. Należy też zwrócić uwagę na stanowczą reakcję funkcjonariuszy, tj. niezwłoczne przeprowadzenie dezynsekcji przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwo oraz przeniesienie osadzonego do innej celi, gdzie problem już nie występował, a w końcu również do innej jednostki penitencjarnej. W efekcie należało stwierdzić, że powód nie doznał uszkodzenia ciała w stopniu

uzasadniającym przyznanie mu zadośćuczynienia, a ponadto działaniom funkcjonariuszy pozwanego nie sposób przypisać bezprawności. Roszczenie powoda również w tym zakresie okazało się bezzasadne.

Na podstawie art. 102 k.p.c., z uwagi na sytuację materialną powoda, fakt iż powód nie pracuje w Zakładzie Karnym oraz posiada zobowiązania z tytułu alimentów, Sąd nie obciążał powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

Na podstawie powołanych wyżej przepisów, orzeczono jak w sentencji.